

W. BIEGAŃSKIEGO · W. CZĘSTOCHOWIE

EX · LIBRIS · M · B · P · IM · DR ·

BIBLIOTEKA PUBLICZNA im. W. Biegańskiego w CZĘSTOCHOWIE

PRAWA REPRODUKCJI ZASTRZEŻONE

COPYRIGHT RESERVED

GONIEC CZĘSTOCHOWSKI

**DZIENNIK POLITYCZNY, SPOŁECZNY, EKONOMICZNY I LITERACKI POSWIĘCONY
SPRAWOM MIEJSCOWYM ORAZ ZAGŁĘBIA DĄBROWSKIEGO.**

Specjalna wykładka Rozm. 2. 3, 4, 5, 6, 7, 8, 9, 10, 11, 12, 13, 14, 15, 16, 17, 18, 19, 20, 21, 22, 23, 24, 25, 26, 27, 28, 29, 30, 31, 32, 33, 34, 35, 36, 37, 38, 39, 40, 41, 42, 43, 44, 45, 46, 47, 48, 49, 50, 51, 52, 53, 54, 55, 56, 57, 58, 59, 60, 61, 62, 63, 64, 65, 66, 67, 68, 69, 70, 71, 72, 73, 74, 75, 76, 77, 78, 79, 80, 81, 82, 83, 84, 85, 86, 87, 88, 89, 90, 91, 92, 93, 94, 95, 96, 97, 98, 99, 100. Cena ogłoszenia: Za wiersz jednosłpawowy lub jego miejsce: przed tekstem k. 40, na 2 i 3 kol. po k. 25, na 4 kol. po k. 15. Drobne ogłoszenia po k. 8, za wyjątkiem najtańsze ogłoszenie kop. 20. Ogłoszenie treści matrymonialnej o 50% drożej.

Redakcja i Administracja: Czestochowa, II-ga Aleja № 38 — Telefon № 50. Redaktor lub jego zastępca przyjmują interesantów codziennie z wyjątkiem dni świątecznych od godz. 8—10 wieczorną Kąpielów nadających redakcji, nie zwraca.

File: w Zawierciu w kalendarz p. Z. Hubickie i w Rakowie a p. A. Cena pojedynczego numeru kop. 3.

2-ga Aleja № 38. — Tel. № 497.

TEATR „URANJA”

Program od soboty 8 do poniedziałku 10 Marca 1913 r. (włącznie)

Matka spełnia swój obowiązek LUB BYŁE NAMIETNOŚCI
Wzruszający dramat w 3-ch częściach z życia współczesnego.

MEZCZYZNA Z FELEREM — (komedia)

KRONIKA GAUMONT'A

BIEGŁOŚĆ KOBIECA — komiczne

NA SCENIE

Przysługa doktora

Wodewil ze śpiewami w 1 ym akcie.

Rzecz dzieje się we Lwowie w mieszkaniu doktora.

TEATR „ODEON” w Rzemieńskiego Najstarszy w Królestwie.

II Aleja № 43
Telefona 4-77.

PROGRAM: od Soboty 8 do wtorku 12 Marca 1913 roku (włącznie)

Dzisiaj po raz pierwszy występuje w kinematografie słynny tragiczny włoski dramat w 3 częściach, Arcydzieło sztuki kinematograficznej.

E. Zacconi OJCIEC

Cz. 1-a Podpalacz II-a 13 lat więzienia III Morze ognia

Zdradziecki pocałunek || Dziennik Pathé № 203 b (Komedia Pressa) || Ilustracja chwili bieżącej.

Na scenie Teatrysty Artystów pod dyktando W. Kisielewskiego

Dzisiaj **SPRYTNY PODŁOTEK** Krotkowiła w 1 ym akcie

W FOTOPLASTYKONIE KRAKÓW.

II-ga Aleja № 19. Kinematograf

Telefon 334.

PROGRAM: Od soboty 8 do poniedziałku 10 Marca 1913 roku (włącznie)

Tunele Saint-Gotarda (pełna natura w kolorach) || W NOCY WSZYSTKIE KOTY SZARE Wyjątki komicy z ud. ulub. frak

Biała SZATA

SLYNNY DRAMAT Z HISTORJI SERBSKIEJ W 3-ch CZĘŚCIACH.

NAD PROGRAM: Pierwsze niepowodzenie RUDOLFIĘGO

NA SCENIE: **KWIACIARKI PARYSKIE** Operetka w 1 akcie z francuskiego.

Doktor

Paweł Broniatowski

Nowy Rynek № 3. — Tel. № 34.

Choroby skórne weneryczne. Przyjmuje od 8—11 rano i od 3—7 po p. Panie od 2—3 po południu. Stosuje wódrzylne wstrzyki. Salwasanu (Hata 606 1914)

Leocmia zębów I jamy ustnej

LEKARZA DENTYSTY

Michała GREJNIECA

I Aleja № 10 I-sze piętro. Tel. № 108

Przyjmuje chorych codziennie od 9-ty r. do 6-ty wiecz. Wymowienie zębów bez bólu. Plomby Zęb. sztywne bez podniebienia

Uwaga! Ceny stałe, niskie dostępne i dla najmniej zamożnych!

DENTYSTA

Roman FILIPOWICZ

CHRZEŚCIJANIN

II-ga Aleja № 24.

Przyjmuje od 9—1 i od 3—7 po poł.

Wyprowadze handlowe.

W pogoni za jaknajwiększym odbytym towarów przy wzmożonej dzisiejszej konkurencji, handel stosuje często metody, które w interesie i samych kupców i nabywców powinny być przez prawo zakazane a przynajmniej w znacznej mierze ograniczone. Jedną z tych wielu metod niesumiennej konkurencji, mianowicie tak zw. **wyprowadze** towarów, bardzo szeroko praktykowane w świecie handlowym, zwrócił już uwagę kół handlowo-przemysłowych.

Sprawa ta była rozważana na VII m Zjeździe (w lutym r. 1913) wszechrosyjskich przedstawicieli handlu giełdowego i rolnictwa. Utworzony niedawno „Komitet do obrony własności przemysłowej” również tę sprawę włączył do zadań swej działalności.

Na Zachodzie istnieją już specjalne prawa, które regulują zarządzanie wyprzedzają. Wymienić tu można prawo

Kantonu Zuryjskiego, prawo francuskie z roku 1906 i analogiczne przepisy, zawarte w niemieckim „prawie o niesumiennej konkurencji.”

Prawa powyższe mają tę wspólną cechę, że zapobiegają usiłują wyprzedzom fikcyjnym.

Nie można zaprzeczać, że w niektórych razach wyprzedzają towarów jest konieczna i uwarunkowana samą istotą handlu. Tak nap. zupełnie uzasadnione są tak zw. wyprzedzanie sezonowe w celu wyprzedzają towarów, wychodzących z mody. Lecz tego rodzaju wyprzedzanie powtarzają się w określonych porach roku i obejmują tylko pewne kategorie towarów i jako takie nie wyrządzają szkody innym przedsiębiorstwom handlowym tej samej gałęzi. Inny jest charakter wyprzedzają, obliczonych wyłącznie na przyciągnięcie łatwowiernych nabywców. Tego rodzaju wyprzedzanie, zarządzane bywają pod różnymi nazwami jako to: „wyprzedzanie z powodu zmiany lokalu”, „jeszcze kilka dni wyprzedzanie” i t. p.

Takich fikcyjnych wyprzedzają nie zarządzają firmy solidne, lecz drugorzędne. Zrozumiałem jest, że owe niesumienne wyprzedzanie zwróciły uwagę kół handlowo-przemysłowych, które dają do ograniczenia konkurencji na drodze przepisów prawnych.

Nadużywanie bowiem wyprzedzają przybrało w ostatnich latach w niektórych miejscowościach Państwa tak szerokie rozmiary, że samorządy miejskie uważają za stosowne walczyć z tem zjawiskiem za pomocą postanowień obowiązujących, jeżelikolwiek nie leży to w zakresie ich kompetencji.

Na Zachodzie natomiast regularnie wyprzedzanie powierzone zostały zarządcom miejskim. We Francji w myśl prawa z r. 1906 zakazane są wyprzedzanie nowych towarów pod postacią likwidacji, lub sprzedaży przymusowych bez pozwolenia należy przedstawić dokładny spis towarów, ich ceny i wskazać czas niezgodny dla wyprzedzają. W czasie wyprzedzają nie można dodawać nowych towarów, niewymienionych w spisie. Naruszenie tych przepisów pociąga za

sobą konfiskatę towarów i kary pieniężne od 50—3,000 franków. Prawo niemieckie wymaga, aby w ogłoszeniach o wyprzedzają wymienione były powody o wyprzedzają. Za wyprzedzają towarów, kupionych tylko w celu wyprzedzają, winni karani są więzieniem do 12 miesięcy i grzywną do 5000 mr. Za niewymienienie przyczyn wyprzedzają i za niedokładny inwentarz towarów wyprzedzają grozi kara więzienia i pieniężna do 1,500 mr. Zwykle wyprzedzanie sezonowe i inwentarzowe odbywać się mogą podług specjalnych przepisów administracyjnych, regulujących ich częstotliwość, termin i czas trwania.

W Państwie Rosyjskiem sprawa ta nie jest należycie uregulowana. Zająć się nią mają, jak wyżej powiedziano, niektóre organizacje handlowo-przemysłowe.

Urzędowy organ „Torgowo-Prom. Gaz.” wypowiedział się niedawno za opracowaniem odpowiedniego prawa, wzorowanego na prawodawstwie zachodnio-europejskim i podała zarys podstaw takiego prawa.

W celu zapobieżenia wyprzedzom fikcyjnym—należałoby — w myśl tych wywodów—uzależnić wyprzedzają od pozwolenia bądź odpowiednich organów administracyjnych, bądź samorządowych. Pozwolenia wydawane być powinny tylko w razie słusznych przyczyn wyprzedzają.

Koniecznym w celu kontrolowania przebiegu wyprzedzają jest przedstawienie inwentarza towarów wyprzedzanych. Wreszcie prawo powinno ustanowić kary za naruszenie odnośnych przepisów.

Jak wyżej wspomniano, w sprawie tej wypowiedzieć się ma VII m Zjazd przedstawicieli giełd i rolnictwa. Požadaniem jest, aby w tak ważnej kwestji wypowiedziały się nasze organizacje handlowo-przemysłowe.

Dymisja namiestnika.

Wiedeń 7 marca.

Na podstawie rozmów z parą wybitnymi politykami polskimi, którzy bawili teraz w Wiedniu (z powodu rokowań w sprawie reformy wyborczej sejmowej, może powiedzieć, z wielkim prawdopodobieństwem, że do dymisji namiestnika d-ra Bobrzyńskiego nie przyjdzie. Ta dymisja jest w chwili obecnej niemożliwą dlatego, że rząd nie posiada kandydata, którego mógłby posłać do Galicji jako namiestnika. Stosunki ułożyły się w ten sposób, iż brakuje osobistości, która w obecnych trudnych stosunkach politycznych mogłaby z pożytkiem dla kraju sprawować urząd namiestnika. Mieli już czasy, kiedy można było bez wielkiej szkody dla Galicji zamianować namiestnikiem marszałka księcia Sanguszki. Obecnie na czele administracji galicyjskiej musi stać człowiek, który albo jest tegim administratorem albo osobistością o zmyśle politycznym. Nie wiążąc nawet, czy w obecnych stosunkach galicyjskich taka nominacja, jak nominacja d-ra Bobrzyńskiego w 1908 roku, byłaby możliwą. Nie trzeba jeszcze przypominać, że dr. Bobrzyński jako długoletni wiceprezydent Rady Szkolnej krajowej bądź co bądź nabrał pewnej rutyny administracyjnej i poznał stosunki administracyjne królowe.

Po co zresztą owiają w bawelnę. Jedynym człowiekiem w chwili obecnej, który mógłby pozostać z pożytkiem dla kraju namiestnikiem, jest minister skarbu p. Wacław Zaleski. Wnuk i syn namiestnika galicyjskiego, długoletni urzędnik namiestnictwa lwowskiego, naczelnik biura prezydjalnego w namiestnictwie lwowskim, potem szef sekcji w ministerstwie rolnictwa, minister galicyjski, a teraz od półtora roku minister skarbu, p. Wacław Zaleski posiada wielką znajomość stosunków administracyjnych galicyjskich, a równocześnie odznacza się wielkim zmysłem politycznym. Ale pan Wacław Zaleski nie chciałby przyjąć namiestnictwa w chwili obecnej gdyż mu je ofiarowano, nie dlatego, by uwa-

Pierwszorzędny Zakład Artystyczny Rzeźbiarsko-Kamiennarski i Sztukatorski

KRUSZYŃSKI i PROSZOWSKI

Częstochowa Aleja III-cia dom 13
plaszny Egs. od r. 1887. Telef. 260

Fabryka posadzki cementowej na chodniki stopni mozaikowych oraz wszelkich wyrobów i cementu. Ceny Najprzystępniejsze.

W poniedziałek d. 10 Marca 1913 r. w Teatrze Paryskim Znakomita polska pieśniarka

JÓZEFA BOROWSKA

b. MOMUSOWA „JEDYNACZKA“

Po 3 latach występach we Lwowie, Krakowie, Pradze czeskiej, Wiedniu, Budapeszcie, Monachjum i in. zdobywszy I-a nagrodę mistrzostwa na konkursie pieśniarek wracając do Warszawy da w mieście naszym.

Jeden wieczór pieśni i humoru

PRZY WSPÓLNYM WYSTĘPIENIU p.p. S. Bolesły, gawędziarza F. Sidoriniego, piosenkarza i T. Wichlera piosenki PROGRAM ARCY WESOŁY Szeregówy w afiszach.

A. DĘBICKI

Geometra przysięgły

Teatralna № 23 m. 14 parter

Wykonywa wszelkie roboty Miernicze

Regina Mamłokówna

Lekarka - Dentystka

TEATRALNA № 19, m. 9.

Przyjmuje od g. 9-1 r. i od 3-7 w.

Spirytus denaturowany do palenia moey 92°

w cenie 1/4 wiadra 50 kop.

II poleca skład win

K. Krakowiecki

dawniej

Rektyfikacja Warszawska

ul. Aleja № 24-telef. 2-93

zał. namiestnictwo galicyjskie za coś niższego od ministra skarbu. Namiestnik galicyjski na podstawie tradycyjnych stosunków i warunków p. siada w gruncie rzeczy daleko więcej swobody urzędów, niżeli nawet minister skarbu. Pan Wacław Zaleski jednak holdingu o ile nam wiadomo—zaprzeczeniu, że ten namiestnik, który do tej pory prowadził układy w sprawie upiwersytetu ruskiego i w sprawie reformy wyborczej powinienej je doprowadzić do końca. Każdy inny, kto zostałby namiestnikiem w chwili obecnej, gdy obie sprawy jeszcze nie są skończone, i obu sprawom oddałby złą przysługę i sam naraziłby się na wielkie trudności.

Pewnie wybitny polityk konserwatywny oświadczył mi, że z tego stanu rzeczy, który się teraz wytwarza, płynnie wielka nauka dla str. politycznych polskich. A mianowicie powinny one stale wychowywać ludzi na kierujące stanowiska w kraju. Gdy Stanisława Badeńskiego zabrakło na stanowisku marszałka kraja, także nie miano odpowiedniego kandydata, ponieważ jedynym człowiekiem, który z politykiem dla kraju mógłby plastować to stanowisko, p. Dawid

Abrahamowicz, natrafił na zacięty opór ludowców. Od biedy tedy musiano prosić Adama hr. Gołuchowskiego, by się zgodził na przyjęcie tego stanowiska, aczkolwiek sam nie miał zbyt wielkiej kł. t mu ochoty. Teraz znowu, gdy może zajść potrzeba obsadzenia stanowiska namiestnika, brakuje odpowiednich kandydatów. Jest to stan niemożliwy. Ludzie przewidyjący powinni tak kierować doбором ludzi, by zawsze było po paru do objęcia każdego stanowiska ważnego i odpowiedzialnego. A. N.

Nowa wystawa.

Od Towarzystwa Opieki nad zabytkami przeszłości otrzymaliśmy komunikat następujący: Towarzystwo Opieki nad zabytkami przeszłości, zachęcone powrodeniem i uzaniem, z jakimi przyjęte zostały dwie poprzednie wystawy (Starej Warszawy i Miniatur) i, mając na celu szerzenie wśród najszerszego ogółu znajomości i zamiłowania zabytków sztuki—przystępuje z koleją do zorganizowania w m. marcu r. b. Wystawy ceramiki, szkła i brzońw polskiej.

Po naszych pałacach, dworach i siedzibach miejskich często jeszcze spotkać się można z okazami porcelany z dawnych fabryk polskich obok pięknych niżej wyrobów ze szkła lub brzońw. Towarzystwo pragnęłoby na projektowanej wystawie zgromadzić możliwie największą ilość przedmiotów, jakie ocalały przed niszczeniem zębem czasu, aby rzuciło wreszcie nieco światła na tę dotychczas ciemną dziedzinę naszego przemysłu artystycznego i w przyszłości umożliwiło naukowemu jej opracowanie. Ze względu na doniosłość podobnych wystaw Komitet organizacyjny zwraca się do kolekcjonerów i wszystkich szczerliwych posiadaczy powyższych przedmiotów z prośbą o jak najliczniejsze nadsyłanie eksponatów na czas trwania wystawy. Nawet pojedyncze egzemplarze są pożądane.

Pod nazwą ceramiki rozumieć należy wszelkiego rodzaju przedmioty z gliny palonej, a więc wyroby porcelanowe, fajansowe i terrakotowe, jak: toserwy, wazony, kafele, dyfuzery, ornam. -tencyjne, figurki, dawne naczyńa aotekarskie i t. p., których pochodzenie polskie jest

stwierdzone (przeważystkiem z markami). Ze względu na skompletowanie polskich marek ceramicznych, posiadają dla tego dla wartości nawet wyroby, nie odznaczające się wybitnymi cechami artystycznymi.

W skład szkół dawnych, w Polsce wykonywanych, wędzą: zyrandole, zwierciadła, pułhary, szklanki, butle, kieliszki i t. d.

Dział trzeci, wreszcie, stanowić będzie nieznanie dotychczas brzońwictwo polskie oraz wszelkie wyroby z mosiądzu, miedzi lub cyny, wchodzące w zakres przemysłu artystycznego, jak świeczniki, t. zw. szabańniki, statuetki, pajaki, repusowe blachy-reflektory, konwie, lawatary, miedziane, kłamki, dzwonki. — Prócz naszej rodzimej produkcji przyjmowane będą i przedmioty pochodzenia obcego, ale mające łączność z kulturą lub przeszłością polską.

Jako krańcową datę eksponatów, które wędzą w skład wystawy, przyjęto rok 1830. — z późniejszych uwzględnione będą tylko fabryki, już nielustniejące.

Skład Komitetu organizacyjnego stanowią: Prezes Towarzystwa hr. Ed. Krasiński, wiceprezes hr. Rejhold Przedziecki, sekretarze Wystawy: Kazimierz Broniewski i dr. Zygmunt Rokowski; panie mgr. Eliza Wielepojska, Stanisława Ciecchanowska, Zuzanna Rabska, Zofia Stefańska; pp. Wojciech Kołasiński, Lasowski, dr. Alf. Lauterbach, mec. Powi-chrowski, Miecz. Rutkowski, Stanisław Ursyn Rusiecki, Gustaw Soblis-Bisler, Ant. Strzałek, Konstanty Tarasowicz, dr. Wład. Tarkiewicz, mec. Wład. Wład. Deklaracje i eksponaty uprasza się nadsyłać pod adresem kancelarii Towarzystwa Opieki nad zabytkami przeszłości Warszawa, Stare Miasto Nr. 32.

Wszystkie pisma polskie prozone są o przedrukowanie powyższej odezwy.

Popularność cesarza.

Na podstawie zgodnych doniesień o przebiegu kongresu albańskiego w Tryście wynika, że cesarz Franciszek Józef I, jest w chwili obecnej najpopularniejszą osobistością wśród albańczyków. Albańczyk z wielkim rozrzewieniem wspomina o i osobie cesarza Franciszka Józefa I i nazywają go „Cesarzem oswojodzieńcem“. Istotnie dla albańczyków cesarz Franciszek Józef pozostał raz na zawsze postacią wielkopopularną. Nie mała to rzecz odzyskać niezawisłość państwową po pięćdziesięciu latach z cudzą pomocą i bez własnego wysiłku. Przy ocenie stosunków albańskich zawsze trzeba pamiętać, że w gruncie rzeczy albańczyk tak długo, jak długo Turcja istniała, nie rwał się zbyt do wolności. Za broń chwytali i przeciwko Turkom walczyli tylko pewne szczyt albańskie. Przeważnie katolicy i biedne plemiona górskie. Natomiast cała szlachta albańska to jest właśnie ci, którzy teraz stanęli na czele rządu prowincjonalnego i rwą się do godności w nowym państwie albańskim, woleli trzymać z Turkami i zajmować w

Konstantynopolu ważne i dobre stanowiska, zamiast walczyć za wolność własnego narodu. Cesarz Franciszek Józef I zajął się albańczykami głównie dlatego, żeby ratować przed zupełną utratą albańczyków wyznania katolickiego. Turcy w ostatnich latach dążyli systematycznie do zupełnego wyniszczenia albańczyków katolików.

Kontrasty.

Sprawom przemysłu poświęca niekiedy nasza prasa szczupły pełitowy kł. ciki gdzieś na ostatniej szpalcie.

Dowiedzieć się tam można rzeczy ciekawych. Oto np. skromny bilans tow. soznowieckiego fabryk rur i żelaz dało w roku ubiegłym czystego zysku 1,700,000 rb. przy kapitale akcyjnym 1 mil rb.

Kto czytuje pisma francuskie i belgijskie, gdzie w dziale finansowym i „les Sosnowice“ świecą na miejscu naczelnym, ten odczuje wyraźnie, dokąd płynię ten wartyk potok złota z naszego Zagłębia, a kto zwiędzał rozpaczliwie zaulki robotnicze Dąbrowy i Sosnowca ten wie, co z niego zostaje dla naszej „śmiesznej polskiej nędzy“, mówiąc słowami Katerli.

Podnieśliśmy przemysł krajowy słychać tu i owdzie niecierpliwe głosy.

Podnosimy go, i ówczesni Grono poważnych obywateli gromadzi 300,000 na urządzenie... menezjerki, jakbyśmy nie dość mieli okazów zoologicznych wśród siebie i dokoła nas; inne grono niemieckich poważnych obywateli sumptem 800,000 wzięło... sztuczna siłgawkę, jakbyśmy nie dość mieli mroźnych wicherów, dmących w oczy z północy i wachodu.

Alé zarazem, wobec braku odpowiednich urzędów chłodniczych, cały nasz handel mlesny, dowóz, przechowanie i obieg materiałów spożywczych odbywa się w opakanych, prymitywnych warunkach, godnych Czukczów i Kamczadów. Pr.

Telegramy.

Odwit.

MIŁSK 10. Z powodu nagłej odwilży Wisłocz wystąpiła z brzegów, zalewając niżej położoną część miasta. Kilku domom zagraża katastrofa z powodu podmycia fundamentów. Woda przedarła się do koszar i do zabudowań stacji elektrycznej. Słaby napór wody oraz obrzydliwa kra zniósł most. Jeden żołnierz utonął. Pod wieczór woda poczęła opadać.

Konie dla Austrii.

MIĘSKAND-JA 10. Zakupiono tu wiele koni arabskich dla armji austriackiej. Dziś nadawano na stacji 65,000 koni.

Burza.

ROWEL 9. Trzęsienie ziemi i fale na morzu burza. 17 parowców, wypłynęły z portu, znalazło się w groźnej sytuacji. Udało się uratować 7 statków. Reszta parowców — „zatarta“ krą lodową. Dwa statki cudzoziemskie

odbywać niewielkim oddziałami i bez broni, lecz kilkadziesiąt w ostatniej chwili uzyskał za pośrednictwem Frimonta zaczęte złączenie tego postanowienia, to znaczy, że armja polska będzie odbywać pochód, rozdzielona tylko na 4 części i z bronią w ręku.

Poszło więc wojsko polskie, ku granicom Saksonji na Krzeszowie, Gadowice, Cieszyń, Preran, Ansterlitz, Berao, Kolin do Zittau.

Tymczasem wielka armja Napoleona, już starła się z idącą naprzeciw niej sprzymierzoną armją prusko - rosyjską pod Lützen, d. 1 maja 1813 r.

W kilka dni po tych wypadkach, przyjechał gen. rat S. Kolonicki do obozu ka Józefa zwiastując o zwycięstwie, wystąpił od cesarza Napoleona z oświadczeniem dodającym otuchy wojsku naszemu, będącemu w tak trudnym położeniu. Oczywiście rzecz, że o wszystkim co zaszło dotychczas w korpusie polskim, donosił cesarzowi minister jego Bignon, który ciągle znajdował się przy Poniatowskim, a ztąd też wytknęło, że zaraz po bitwie wielkiej armji pod Lützen, Napoleon, związując obawy co do zachowania się polskiej armji, wysłał S. Kolonickiego, aby ten dobrą swą wyprawą, przystym jako polak, podtrzymał na duchu polaków.

19) BOLESŁAW ZYGMUNT GNOŃSKI.

Rok 1813.

Z DZIEJÓW WOJSKA POLSKIEGO.

(Ciąg dalszy).

Odpucający do rana w chałupie gajowego, porucznik ruszył w dalszą drogę i tego jeszcze dnia, późnym już wieczorem, stanął przed naczelnym wodzem.

Wzruszony był książe, gdy usłyszal całą opowieść porucznika o jego przygodach, a w dodatku, gdy rozpięto wstąpił pakiet odebrany szeregowi i znalazł tam bardzo ważne papiery, tak się nim wczasy, że porucznika uczułował, nazwawszy go duchem opiekuńczym armji polskiej.

XI.

Tymczasem w pięć dni po wyjeździe Radziwiłła z Krakowa, Bada ministrów zebrała się na sesję w pałacu pod Baranami. W tajemnicy, przed Poniatow skim tam uchwalila, aby wojsko polskie wyszło z Krakowa nie w stronę wielkiej armji Napoleona, lecz aby przeprowiło się za Wisłę i tu spróbowało wejść w zaczepną walkę z korpusem generała rosyjskiego Sackena, a dopiero na wypadek przemagającej siły nieprzyjaciela, cofnęło się przez Kraków, dla połączenia z Napoleonem. Książe był wtedy na rewizji swych wojsk, które u stawicznie ćwiczył w ścisłej wojennej,

a gdy został powiadomiony o tem powstawieniu wpadł w gwałtowny gniew i jak wicher na swym dzielnym koniu ruszył na miejsce, gdzie odbywała się jeszcze narada.

Weszliży do sali, dysząc ze zniechęcenia, z odczytując groźną miną głosem, w którym czuć było podrażnienie, wyrzulił się temi słowami:

— Nie spodziewalem się w Radzie ministrów takiego wniosku, który ten bardziej jest nie właściwy, że ma za sobą połączające pozory, lecz p. głośnym zastanowieniu się, nie może być przetrzeźniony przyjęty ze względu w wojskowych.

— Tu książe po raz ostatni dowiódł, że nie może pozwolić, aby gubiono ojczyznę — I zakończył słowy: „Wolej żeby Ruda podpałała wyrok śmierci na mnie, jak widoki dozorze, które na chwilę tylko dogodziłyby opinji popularnej, a potem przez nią samą byłoby pitepłone.“

Rada ministrów przyparta do muru wywodami Poniatowskiego, zmuszona była zaraz na sesji odwołać swą uchwałę, oraz postanowila wycofać się za Wisłę do Podgórza, czyli uczynić w rzeczywistości krak. zasadniczy, zgidy z zyczeniem naczelnego wodza.

Nie wpłynęło jednak to wszystko dobrze na bliższe otoczenie Poniatowskiego, gdyż zaraz po tym facie wycofali się z obozu polskiego Eustacy ko Sąguzsko, generał Kłaziewicz, Krasiński, ka. Czartoryski, hr. Zamiatki i

Mostowski, a za ich przykładem oddali się później jeszcze, tacy jak: Czulopicki, albo Chtapowski.

Smutnie książe spoglądał za opuszczającymi szeregi, temi wpływem i osobami, i przez ty prawie w oczach gótarzał tylko za każdym odchodzącym „honor i śmiecie!“

W nocy z 5 na 6 maja, książe zamknął się w pokoju z nieodstępny Ak-samitowskim, a chodząc szerokimi krokami, wymawiał urwade słowa, dotyczące planu co dalej począć, czując się tak osamotnionym nawet od najbliższych przyjaciół. Wreszcie książe Ak-samitowskiemu p. dać sobie pistolety. Wyraz jego oczu świadczył, że jest mocno podrażniony i na próbie majora, aby się uspokoił odpowiadał: „Rób co zykazuję!“

Aksamitowski podał księciu pistolety, ale i sam wziął drugą parę w ręce, gotowy nie przeżyć swego wodza.

Łasy ostatecznej zgody kraju wzięły się przez chwilę, po której książe rzuciłszy na ziemię broń, krzyknął przez otwarte okno do oficera, dowódczego warty:

— Sygnaly wsiadonego.

Jakoż w niepewnej godzinie — wszystkim było gotowe do pochodu.

Okolo południa wódz polski, stanąwszy na czele zastępów, wskazał ad jutranwi pałacem za zachód i armja ruszyła.

Pochód wojska polskiego, zgodnie z uchwałą Wiednia, miał się z początku

W TEATRZE MIEJSCOWYM W CZESTOCHOWIE - GOSCIINNE WYSTĘPY OPERETKI SOSNOWICKIEJ.
We Wtorek d. 11 Marca 1913 r. W Środę 12 Marca 1913 r. W Czwartek 13 Marca 1913 r.
JEJ ADJUTANT Tajemnice Haremu CNOTLIWA ZUZANNA
Operetka w 3-ach aktach Witenbergera. Operetka w 3-ach aktach Walentinowa. Operetka w 3-ach aktach Gilberta.
Początek o godz. 8-ej i pół. Bilety w cukierni p. Jackowskiego. Szczegóły w programach.

straciły sery. Szwedzki parowiec „Blanka” poczyna przepuszczać wodę. Rano ujadą się na pomoc ratunkowe parowce do łamania kry

Ojciec św. chory. Rzym 10. Papież Pius X zapadł na silne cierpienia reumatyczne. Konfiskała. Petersburg 10. Skonfiskowano drugie wydanie gazety „Torgowj gos” za zamieszczenie art. „1912-1861 r.” i „Oczekiwanie”.

Łępicie susłów. Nowoczerkask 9. W całej okolicy ludność czyni przygotowania do ciepła wszelkimi sposobami susłów, które są rozdawkami dzumy.

Serbia i Grecja. Saloniki 9. Na prośbę rządu serbskiego greccy przewiezli z Salonik do San-Giovani d Medua swoje wojska.

Pod Skutari. Saloniki 10. Serbską dywizję, złożoną z 28,000 żołnierzy, wysłano w kierunku Skutari, która pięciu transportami wieczorem opuściła miasto.

Memorandum. Sofia 10. Rząd na ręce preza-wiceli mocarstw złożył memorandum w sprawie zatargu Bułgarii z Rumunią.

Zaprzeczenie. Sofia 10. Z powodu napaści niektórych pism serbskich na posta bulgarskiego w Belgradzie „Mir” oświadcza, że pogłoski o niezadwołeniu za rząd bułgarskiego są bezpodstawne. Przewidnie „Mir” oświadcza, że rząd postąpił tego bardzo ceni i ufa mu bezwzględnie.

Nie bojkotują. Sofia 10. Zrosła bułgarskie prasa o rzekomem szperzeniu się w Bułgarii bojkotu towarów austriackich i niemieckich. Tez same źródła są upoważnione do oświadczenia, że bojkot w Bułgarii nie był wcale propagowany.

KRONIKA.

- Dzisiaj na wystawie lalek. Przypominamy, że dzisiaj między godz. 4-6 po poł. obowiązują być na Wystawie wszystkie dzieci, przyjmujące udział w rozrywanu konkursu na imię dwaj piękniejsi lalek z daru p. A. Marchalskiej, w porze tej bowiem nastąpi wyliczenie kopert i sprawdzenie kartek. Wczoraj przy pięknym dniu niedzielnym liczba zwiedzających była znaczna, korzystali bowiem z czasu wszyscy ci, co nie mieli dotąd sposobności zwiedzić Wystawy. Dzisiaj zainteresowanie nie powinno być mniejsze, zwłaszcza, że zbliża się chwila zamknięcia pokazu.

- Borowska w Częstochowie. Niezrównana interpretatorka stylowych piosenek XVIII, XVI i XX w. p. Józefa Borowska, daje dziś swój jeden wieczerki i pieśni i humoru w sal teatru paraskiego.

- Wspaniałe fotografie artystki, w stylu wycyfrunkowanych wystawione są w Oficjalni cukierki W. Jacko wskiego, kafełki W. E. Lipskiej, w składowi maszyna Singera i przy wejściu na widownię teatr sparyski, — zalecamy przeto naszym czytelnikom zobaczyć koczalnie te wysoke artystyczne konfekty.

Zauważamy jeszcze, że ten wieczerki pisał na charakter czysty retrospektyw lekkiej polskiej piosenki od 1800 do 1913 roku.

- Z zebrania kasy Poz.-Oszcz. Stow. Rzem.-Przem.

Wczoraj o godz. 4 po poł. b. przez Stow. Rzemieślniczo-Przemysłowe p. Szafkopf zagalł zebranie ogólne członków Kasy Pożyczkowo-Oszczędnościowej drzy temże Stowarzyszeniu, w prowadzącym przewodniczącym zebrania p. A. Dąbrowskiego. Wybor ten przyjął się z akcją, poczem przewodziącym zajęwają miejsce za stołem prezydiumm zaprosił na asesorów, pp. P. Luska, Ign. Lewandowskiego, Marc. Chmielowskiego, oraz na trzymającego pióro p. Ant. Brakstrata.

Drugi punkt porządku dziennego obejmujący zatwierdzenie sprawozdania z roku 1912 przeszedł bez dyskusji i

jednomyślnie bez odczytania, bowiem członkom doręczono z wczasu drukowane sprawozdanie, które mieli czas rozpatrzyć.

Ze sprawozdania tego znać szybko wzrósł kasy. Przewodzącym liczbę członków zwiększyła się ze 108 na 230, w której główny kontyngens stanowią rzemieślnicy, bo 167. Kapitału udziałowego posiada kasa rb. 7005. Pożyczek w ciągu roku 1912 wydano ogółem 196 na sumę rb. 34,085.50. Pożyczki przeważnie udziela się na zakup towaru i materiałów, na ten cel bowiem wydano przeszło połowę całej sumy, bowiem rb. 15,322. Procentu kasa pobiera przy jednorazowym terminie rocznym 8 proc., przy splatach miesięcznych 6 proc. — Wkładów kasa posiada 89 na sumę 25,772.46; najwięcej wkładów drobnych, bo 53. Od lokat tych kasa płaci 4 i pół do 6 procent zależne od wymowienia.

Obrót kasy za rok 1912 wynosi nader poważną sumę rb. 200,902.60.

Z kolei rozpoczęto obrady nad budżetem na r. 1913. Tu zakwestionował p. Ozgowski pozycję na wynagrodzenie członków Rady, Zarządu i Komisji rewizyjnej, jako przy zwiększonej ich pracy zbyt małe.

Wywiązała się dyskusja, w której p. Szafkopf zaznaczył, iż członkowie ci nie chcą większego wynagrodzenia; a więc trudno, aby zebranie z nimi walczyło, wperając w nich więcej, niż żądają. Dalej przemawiał pp. Jan Janowski, A. Smerdi, Czko i Dula, poczem zebranie zatwierdziło budżet rb. 1600 w myśl propozycji zarządu.

Jeszcze raz podkreślić tu należy, iż niewątpliwie zebranie to jest jedynem nietylko w Częstochowie, lecz może i w kraju, które nietylko nie protestowało przeciwko wynagrodzeniu Zarządu, lecz wbrew jego woli chciało je powiększyć. Ocega ta pracy zarządu zasługują na równe uznanie, jak i to, że członkowie tegoż zarządu proponowanego zwiększenia etatu nie przyjęli, przemawiając przeciw niemu.

Czwarty punkt obejmował wybór członków Rady, których do tej pory było 6-ciu i 2-ich zastępców. S. to o to, by wybrać zamiast 2-ich, którzy na sejсах nie wybijają, innych którzyby pracowali owocnie. P. Więtański proponował, aby wybierać tylko 4 d) Rady, ale czynnych; w dyskusji udział przyjmowali pp. A. Smerdi, Czko, Szwlezy, Szafkopf, Janowski, Ozgowski i inni, poczem uchwalono pozostawić, jak było, członków o dotychczasowych. Na zakreślenie podano pod obrady i głosowanie tylko 3 waloski:

- 1) p. Janowskiego —aby zebranie upoważnilo Zarząd Kasy do wzięcia kilku udziałów w 10-ropułowicy kooperatywy zelaney „Rzemieślnik”. Po przemówieniach pp. Kotakowskiego, Smerdita, Szwakoppa, Ozgowskiego, Janowskiego i inni, zebranie upoważnilo zarząd kasy do nabycia w odpowiedniej chwili kilku udziałów „Rzemieślnika”. Wzruszenie zarządu nie sta większą jednak sumę, jak rb. 100.
- 2) p. M. Chmielowskiego —aby członkowie kasy zrekl się wyznaczanej im dywidynty 5 proc. na rzecz Kasy, im na budowę własnej siedziby lub t. p. Waloski ten po przemówieniach pp. Więtańskiego i Smerdita — upadł.
- 3) p. Ant. Brakstrata —aby Kasa prolongowała pożyczkę zapytując o zgodę wierzycieli. P. przemawiał na op Więtańskiego, Ozgowskiego, Szwakoppa i inni, po przyrzeczeniu par. 70 ustawa normalnej — waloski upadł.

Zebranie, na któr-m było obecnych przeszło 60 członków (z ogólni liczby 233), na nader spokojnych i rzeczowych obradach około godz. 6 wiecz. na ten zamknięt.

- Kalendarzyk astronomiczny na marzec 13.

Merkury jako gwiazda rycerska znajduje się w tym miesiącu w większości przelazach do obseracji warunkach. Da 9, o ile pogodzie dopisze lato będzie odciskać bliźnię. Wczoraj w godzinie 8:00 rano widać go w kierunku sera kielecra. Merkury uchodził wówczas w godzinie po stoła. Dnia 28, godz. 9 rano przypada doła złączenie Merkuro-

go ze słońcem. W drugiej połowie kwietnia Merkury będzie dostrzegany jako gwiazda poranna.

Venus w marcu osiąga największą świetność. Najjaśniejsi świecić będzie 22 wieczorem. Srednica jej wraza, gdyż planeta zbliża się ku nam. Można ją dostrzedz golem okiem nawet w biały dzień.

Dnia 21 o godz. 6 m. 33 przypada wiosenne porównanie dnia z nocą. Jest to zarazem początek wiosny astronomicznej na północnej półkuli ziemskiej.

Dnia 22, przypada zaćmienie księżyca, u nas niewidzialne, gdyż przypada w godzinach popołudniowych, kiedy księżyc znajduje się pod korpontem całej Europy. Zaćmienie to może być obserwowane w dogodnych warunkach na Oceanie Spokojnym.

- Złoty Potok dla chrześcijan.

Otrzymujemy następujący list, który z zadowolowaniem zamieszczamy:

Szanowny Panie Redaktorze! Nizej podpisani wlościanle wsi Potok Złoty, miejscowosc jak wiadomo malowniczej, zamierzanej rok rocznie przez letników, postanowili, że w roku bieżącym będą wynajmowali mieszkania wyłącznie chrześcijanom po cenach znacznie zmniejszonych. Zwracając się zatem do Sz. Redakcji z prośbą o zamieszczenie niniejszego listu w poczynym swem piśmie, aby doszło to do wiadomości poszukujących tanich i zdrowych letnisz. Potok Złoty, da. 2-3-13 r.

Z szacunkiem (Podpisy) Teodor Wolski, Józef Krajewski, Tadeusz Nocoń, Antoni Borowicz, Aleksy Nocoń, Mateusz Kot, Franciszek Frukacz, Stanisław Cykowski, Józef Zmuidziński, Teodor Sotewak, J. Misterka, Wincenty Nocoń, Feliks Krętuś, Piotr Błarski, Marcin Skrzypczyk, Wacław Sitarski.

- Z zebrania „Pomocy.”

Wczoraj odbyło się ogólne zebranie członków Stow. „Pomoc” przy akc-tow. Peltzer i Syn, jednej z najstarszych placówek spółdzielczych w Częstochowie, bo istniejącej od 1899 r. Liczy ona 115 członków z udziałowym kapitałem 3,902 rb. 99 kop. Złazny kapitał sięga 1675 rb. 68 kop., obrótowy — 169 rb. 900 kop. na oszczędnościach spoczywa 4627 rb. 31 kop., procenty za 1913 r. pobrane 7 rb. 94 kop., kaulca sklepowa 474 rb. 14 kop. i kapitał rezerwow. jako pozostałość z ub. roku — 26 rb. 77 kop. Czysty zysk za ub. 1912 r. wynosi 2,502 rb. 8 kop.

Zagalł posiedzenie przez Stow. Poniawski, poczem zaproszono na przewodniczącego p. Zagórskiego. Asesorami byli pp. Augustyniak i Popolski. Pióro trzymał sekretarz redakcji naszego „Głosu Częstochowskiego” p. Fel-G-mbleci. Po ukonstytuowaniu się przedzium odpowiedzialność odczytał porządek dzienny a następnie p. Glied odczytał protokół z poprzedniego zebrania. Następnie przewodniczący odczytał spójrzajony przez Zarząd Stow. podział zysku, który przedstawia się jak następuje: 1) 10 proc. postanowiono prze-lać na kapitał zapasowy t. j. 250 rb. 20 kop., 2) 8 proc. jako dywidende od u-dnia 1 w. j. 312 rb. 23 kop., 3) 15 proc. na wynagrodzenie Zarządu t. j. 375 rb. 31 kop., 4) 6 proc. — na rabat od wy-branego towaru t. j. 1,178 rb. 85 kop., 5) 1 proc. od obrótu dla J. Jastrzęb-skiej t. j. 244 rb. 34 kop., 6) dla trzech członków z komisji rewizyjnej 45 rb. 7) za zastawienie bilansu — 30 rb., 8) za wy-konanie faktów — 20 rb., 15 k., 9) gratyfikacja dla perszela — 40 rb., 10) gratyfikacja dla p. Szwadzkiego — 25 rb. i dla p. Szwadzkiego — 15 ro.

Podwyższony przytoczony podział zysku zebranie przyjęło i zaakceptowało przez akklamację jednynie z tą zmianą, że na wntoski p. Glięda uczulowano wszystkim członkom Stow. Różni mimo posiadać władzy nie konują w sklepie „Pomocy” — zmniejszając dywidende o dziesiątą z 8 proc. na 6 proc.

Dalej ni miejsce ustępujących 2 członków Zarządu pp. Kupczyńskiego i Waczyńskiego powołano pp. Augusty-

naka i Waczyńskiego (ponownie). Komisję rewizyjną w osobach pp. Barona, Glięda i Margasińskiego wybrano ponownie. Na kandydatów do Zarządu wybrani zostali pp. Ludwik Brzozowicz, Topolski, Krawczyński, Salwacki, Bol. Morawski i Prokop.

Zebranie zakończono omówieniem kilku czysto wewnętrznych spraw. P. Salwacki nawoływał do zapisywania się na członków piekarni spółdzielczej s. Zagórskiego zakomunikował o rychem (d. 1 kwietnia) powstaniu w Częstochowie nowej placówki udziałowej — sklepu z samodzielnymi.

Zebranie odbywało się w jadalni rebotnicznej, której niechlujny wygląd świadczy wymownie — że w ubiegłym karnawale w fabryce Peltzerów i Syn nie urządzano ani jednego balu... dla urzędników. — Kooperatywa.

- Zebranie „Wiedzy”

Z powodu niestawienia się przewodniczącej ustawo d. liczbę członków Stow. Szerzenia Wiedzy — zapowiedziane na wczoraj ogólne zebranie nie doszło do skutku. Następne posiedzenie w drugim terminie ważne i prawomocne bez względu na liczbę zebranych — odbędzie się w nadchodzącą niedzielę 16 marca.

- Z zebrania ogrodniczego.

Stożownie do zapowiedzi, wczoraj o godz. 3 po poł. odbyło się marcowe zebranie Cz. T. wa Ogrodniczego. Zebraniu temu na rzecz przybyło 22 członków, przewodniczył przez dr. Karol Zawada.

Protokół z poprzedniego zebrania odczytał sekretarz p. Sochaczewski. Następnie p. Jacyenty Wieczorek w imieniu komisji rewizyjnej zdał sprawozdanie z dokonanej rewizji rachunku T. wa za 1912 rok. Ogólne zebranie sprawozdanie to zatwierdziło.

Ze względu na to, że Tow. prowadzi ogródki doświadczalne pod kierunkiem p. Burzyńskiego, instruktora, 3-em członkiem, a mianowicie pp. Przybylskiemu, Sypkowski i Kotowi z Zacięzka rozdano dla sprawdzenia po 91 gatunków, różnych nasion nowych w Częstochowie nieznanych, żeby przekonali się, jakie dadzą rezultaty u ogrodników, a jakie na ogrodniczych doświadczalnych. Przedstawienie Zarządu o angażowaniu na instruktora ogrodników, ogrodnika p. Burzyńskiego, ogólne zgromadzenie akceptowało.

Następnie upowazniono zarząd do przesłania podległości p. Szafkopowi za bezinteresowne udzielenie pół morgi ziemi pod działki ogrodnicze.

W dalszym ciągu p. Kucharski wypowiedział pogadankę o flancach.

W dyskusji zaś ta sprawą zabierali głos pp. Przybylski, Kurek, Napiersalski, Ignacy Bienert. Dyskutowano również nad hodowlą lewkołki; zabierał głos pp. Przybylski, Kucharski i Kurek.

Po wyłączeniu porządku dziennego p. Przybylski zgłosił życzenie wyprzedzenia pogadanki na przyszłym zebraniu o froncjonalnej hodowli szparagów w grun-tu i służonej zimowa ora.

Na tem zebranie zamknięto.

- Sprawa Daniśowa.

Czwarty karny departament warsz. Izby sądownej na sejcie wyjazdowej w Piotrkowie rozpatrywał ma dzisiaj sprawę Bazylego Daniśowa, s. konarajca i Aleksandrowskiego cyrkulu policyjnego w Częstochowie, oskarzonego z art. 51 i 102 część 2 nowego kodeksu karowego o najcięższe do P.P.S. Oskarżonego bronil aw. przys. W. Wolkowicz. Jednocześnie łącząc z Daniśowem sądził są dwa technicy z Częstochowy i Rakowa Michał Urbasicki i Kiril Dowbor.

Sprawę tę odczytano w dniu 27 grudnia r. z z powodu niestawienia się na sądy. Wasyja A. Dąbrowska, kom 2 cyrkulu częstochowskiego, wskutek rano odczytany podzielił się z 10 mar. Nr 8 przy ul. Warszawskiej.

- Z wypożyczenia na wpiły.

Wile spieszni się wczoraj wcz. w St. Rzem. Przem. gdzie odbyło się wstrosorow dekadralo arcy wesła komedji filantropową Arwora „Praca” oraz „Dzieciaki”

W 4 tą bolesną rocznicę śmierci k. p. ZOCHNY PORĘBSRIEJ
 Dnia 11 Marca o godzinie 9 rano odprawione będzie nabożeństwo żałobne w Rakowie na które zapraszają krewnych i przyjaciół w nielotnym żalu.
Rodzice, brzoiszek, i Ciotki.

Zawiercie.

— Z przemysłu.
 Tworzy się tu nowe towarzystwo akcyjne p. f. „Henryk T. Berndt i Synowie”, które eksploatować będzie należącą do p. H. T. Berndta fabrykę przędzą węg. i farbiarni. Kapitał zakładowy 750,000 rb. w akcjach 100 rublowych imiennych lub na okaziciela.

Rozmaitości.

Wywłaszczenie w kinematografie.

„Tagl. Rundschau” donosi, że pewien obywatel polski zwrócił się do niemieckich firm kinematograficznych (polskich firm dotychczas) i zaproponował im zrobienie zdjęć z odbyć się mającej w przyszłym tyg. dniu pierwszej eksmisji jednego z wywłaszczonych właścicieli ziemskich. Pan ów przyrzeka firmom czynne poparcie, ewentualnie też finansowe uczestnictwo w tem przedsięwzięciu i zapewnienia że szczególnie za granicą zdjęcia scen odbywających się przy wywłaszczeniu, bajejczy zrobią interes. „Tagl. Rundschau” wścieka się naturalnie na myśl, że wywłaszczenie ma w ten sposób być pokazane zdumionym oczom tych, którzy w kulturalnej żyjąc Europie, nie mają wyobrażenia, jak się to w „państwie bojaźni Bożej” wyrzaca prawowitych właścicieli z ziemi i domu. Organ hakatystyczny drwi z „polskiego bólu i cierpienia”, sprzedanego za dobry grosz do kinematografu, ale z tego przeziara aż nadto widocznie irytacja, że nie tyle „polski ból i cierpienie”, ile przedewszystkiem pruskie czyny chwalebne film kinematograficzny przedstawi światu w całej ich okazałości.

Wydawnictwa książkowe w 1911 roku.

Wychodzący w Madrycie dziennik „Epoca” podaje wykaz statystyczny wydawnictw książkowych za rok 1911. Na czele kroczą Niemcy z liczbą 33,000, następnie Rosja 29,000 i Japonia 24,000. Francja zajmuje dopiero siódme miejsce z liczbą 10,400 wydawnictw; ostatnia jest Hiszpania z liczbą 2,865.

Pożar parowca

Na pokładzie parowca „Georgia” należącego do Towarzystwa Austro Amerykańskiego, który w środę o godz. 11 wieczorem, wyjechał z Triestu do Wenecji, wybuchł pożar, który dopiero następnego dnia zlokalizowano. Spaliło się 450 pak bawełny. Resztę ładunku uratowano. Pożar był bardzo fru no i ugaszenia, pomimo, że rozwinięto bardzo energiczną akcję ratunkową. Okręt jest znacznie uszkodzony.

Humor i Satyra.

W księgarni.
 — Proszę o książkę p. t. „Jak zrobić pieniądze”.
 — Służe, a może jednocześnie zapakować panu kodeks karny? „Kur. Świąteczny”.
Przyjacieli od wczoraj.
 Różne na świecie widywałem cuda, Lecz takiej rzeczy ujrzyć się nie uda: „Nowoje Wremia” na smutków o chłodę,
 Do nas swą łapę wyciąga na zgodę. Po co się trudzi? Wszak wie dobrze o tem,
 Choćby nas ało pohccismarować zło-tem,
 Ze gdy do zgody znajdzie się przy- czynna.
 To nią nie będzie kułak Suworyna.

Lubimy szwabów.
 — Co to? Wróg Niemców Delcasse został mianowany ambasadorem francuskim w Petersburgu?
 — Tak!
 — A czy on, jadąc do Petersburga, przejedzie się przez Niemcy?
 — Oj! żeby on się naprawdę przez Niemcy przejechał, a dobrze, tobym go pocałował już nie wiem gdzie.
W klubie nacjonalistów.
 — Polacy nie mają prawa żalić się na rząd. Dba on o nich, jak o nikogo w państwie. Obecnie naprzykład, śle co chwila z różnych punktów Cesarstwa nowe partie żydów do Królestwa, aby tylko niewdzięczni Polacy mieli kogo bojkotować.

Zginęła „sprawka” wydana przez fabrykę „Huta Raków” na imię Jana Urbana. — 0.
Do odstąpienia zaraz z powodu choroby sklep spożywczy dochodowy. — Wiadomość w Administracji. — 000.

Zgubiony został białko weksel 100 kop. z podpisem Dawid Bindet, zlecenie A. M. Kuczyński go. Upraszam łask. zwrócić za wynagrodzeniem: Nowy Rynek 6, Kuczyński. — 368.

Swiderskiego. Z wykonawców na wyróżnienie zasłużyła p. Troczyńska, jako Barbara, matka i w pierwszej komedyjce jako Linia w drugiej i raz p. Orliński, jako Wicnuś w pierwszej i jako dziadunio w drugiej. Nadto p. Orliński wypowiedział z odczuciem szereg utworów poetyckich.

Mimo zapowiedzi w programach p. Zwierzynski (śpiew) i p. Zdzienicka (akompanjament) w koncercie udziału nie brał.

Sympatyczną atrakcją wieczoru był popis p. J. Sobieraja, artysty skrzypka, obdarzonego tonem miękkim i techniką wirtuozyjską. Artysta odegrał „Tańce hiszpańskie” Sarasatego, Romans op. 40 H. Vieuxtempa i na bis serenadę Zdeła oraz „Medytację” Daniela, panu S. akompanjował muzykalnie p. W. Powia-dowski.

Wieczór wczorajszy, jak wiadomo urządzony na rzecz niezamożnych uczniów szkoły p. Jurkowskiej, i pod względem kasowym należy uważać za udany, bowiem publiczność stąnęła licznie do a-pelu. (Fis).

Z wczorajszego odczytu.

Odczyty p. W. Płodowskiego z dziedziny fizyki budzą co raz większe zainteresowanie, zwłaszcza wczorajszy aktualny ze względu na grożące Europie powikłania polityczne i wojnę bałkańską, traktujący o podstawach aeronautyki i awiatyki (balonach i samolotach) a więc o podstawach nowego arcydzieła myśli ślączych już nie tylko do wzniesłego uskazydlenia ludzkości z tęsknoty za słońcem, lecz do obopólnego wydzierania sobie ojczyznę narodowej. Publiczność salę wypełniła po brzegi. Prelegenta, zastępującego ze wszech miar na uznaniu, nagrodzono rżęsiestmi oklaskami. Szczegółowe sprawozdanie z odczytu podamy jutro.

O fałszywym testament.

Z uwagi na to, że oskarżona w slynnym procesie o sfałszowanie testamentu ks. Ogińskiego, zamieszkała w Petersburgu Janina Gajdeburrowa jest częstochowlanką, podajemy szczegóły jej dotyczące z dni ostatnich:
 W tych dniach do kancelarii III wydziału petersburskiego sądu okręgowego dostawiono małżonków Gajdeburów, oskarżonych o sfałszowanie testamentu ks. Ogińskiego. Mieli oni wskazać tego dnia swoich świadków.

Janina Gajdeburrowa pod konwojem przybyła ze szpitala, w którym przebywała od roku, z uporem nazywając się „świętą męczennicą Janiną Bogdanową Gajdeburrową, córką ks. Ogińskiego”.

W chwili, gdy do kancelarii wprowadzono adw. przys. Gajdeburowa, Gajdeburrowa dostała ataku histerycznego, który trwał 40 minut, poczem wpadła w głębokie omdlenie. Dopiero po długich usilowaniach udało się lekarzom przyprowadzić ją do przytomności. Atak Gajdeburrowa tłumaczyła nieświadomością, że maż jej pozostaje w więzieniu mniemała, że dawno już wyjechał on za granicę. Ujrawszy męża, cłoczono go konwojem, doznała wzniesienia, którego następstwem był atak.

Janina Gajdeburrowa wskazała jako swoich świadków: dwie hrabiny Mengdem, ks. Oboleńska, b. redaktora „Nowostiej”, Notowicza, oraz wiele in-nych.

Sprawa małżonków Gajdeburówów rozpoczęła się w petersburskim sądzie okręgowym d. 12 kwietnia.

Kafie i roboty zdunskie
L. NIEPRZECKI i S-ka
 w Częstochowie, Teatralna 54, telefon 381.

M. SOROSZCZUK
 Jeneralny przedstawiciel fabryki maszyn
WOLF & Cie w Guben.
 WARSZAWA Hoża № 25.
 POLECA: Maszyny do wyrobu dachówki i cegły cementowej, Formy do wyrobów kregów studziennych
FARBY CEMENTOWE
 Ceny nizkie! Warunki przystępne!

CUDA
 STWARZA WSECHSWIATOWE LECZNICZO-ZIĘBOWE
MYDŁO HERBA
 D-ja OBERMEYERA
 KRUSTY, PIEGI, WAGRY, LISZAJE, SWIERBIEZ, PRYSZCZE I WSKELKE NIEMOCZYŚCI ŚWIĘTY
 USUWA NA ZAWSZE. Sprzedaw. w aptekach i w sklepach. Zapewnić wycożenie!

PURGYL
 Syntetyczny środek czyszczący i rozswadający. Pewnie działający i przyjemny w smaku.
DZIAŁA BEZ BÓLOW
 Najlepsze leczenie zaparcia obrob. żołądka i otwart. wstrebny. Działa przeciwnie w jelitach, zapobiega zapaleniu wyrostka robaczkowego i gorączkom zakaźnym. Jest bardzo dobrze znoszony przez dzieci. Sprzedaw. w wszystkich aptek. **PARYŻ — J. KOENLY** 74, Rue Redier

BOL GŁOWY MIGRENE
 MATYCHMIASZ BĘSUNA
MIGRENO-NEUROVIN
 BEZWARUNKOWO PEWNY WIEŚZĘCZY WYNIK. WYŁECZENIE WYRABIANYCH TYŁKO W PŁOCZKU. WYDAWCA: A. GASCHEK, PRZEBÓR.

DAWNIEJ **OBECNIE**

Karmelki „Laxin”
 D-ra Maksa Heima
doskonały środek przeczyszczający
 w kształcie owocowych cukierków o przyjemnym smaku.
 Działają skutecznie są delikatne i nieszkodliwe.
 Polecone przez lekarzy dla dzieci i dorosłych.
Pudełko (20 Szt.) 75 kop.
 Donabyć w wszystkich aptekach i składach aptecznych. Wystrzegać się naśladownictwa! Prawdziwe i świeże karmelki „Laxin” wytężnie w zielono-białych pudełkach.

Potrzebna panna i uczenice do pracowal sukien damskich W. KARWOWSKIEJ Teatralna № 23.
Karty świąteczne po 3 kop. polaca: księgarnia M. L. PSKINJ.
Zginał paszport wydany przez gminę Skrzyńską pow. Opoczyna, gub. Radomską, na imię Józefy Tamborek 358.
Zginał paszport wydany przez gminę Żarki na imię Franciszka Seredyńskiego.
Buraki pastewne do sprzedania (Jasogórska 38 obok parku S. Sześcińskiego. 38.
Kawiarnia z bilardem i miejscami taras do sprzedania Krakowska 60. 349.
Fabryka medalików Wielka 12 wprost parku.
Pokój s kuchnią w Alejach za 12 rubli miesięcznie do wynajęcia. Wiadomość w Administracji Gośca

Ważne dla Budownictwa!!!
ZDZISŁAW RYLSKI Częstochowa, Aleja 2-ga N-r. 20-tel. 93.
POLECA: metale rozciągane specjalnie używane do budowy sufitów, ściśn działowych robót betonowych i sztukarskich, oraz ogrodzeń Zamieniacz przy budowie sufitu drewnianą podsufitkę i trzciniowanie. Siatki z metalu rozciągane go znacznie cenniejszą koszt sufitu, oprócz zaś tanioci wszelkie konstrukcje wykonane z tych siatek są **LEKKIE — OGNIOTRWAŁE — NIEPĘKAJĄCE** doskonale izolują głos i ciepło i zabezpieczają od rozżarzenia. Siatka zginana wokoło podestwy belki żelaznej utrzymuje doskonale tynk i izoluje belkę od ognia. Polecam: cegły ogniotrwałe firmy „KUDA MALENICZKA” oraz klejki dębowe i posadzki! Katalog na żądanie bezpłatnie.
 Kierownik Literacki F. J. GALINSKI
 sktdaktor i Wydawca F. D. WILKOSZEWSKI
 Druk. F. D. WILKOSZEWSKIEGO w Częstochowie.